

Als het regent en de zon schijnt 35: Zonneregen brengt zegen

(with English summary)

*Zonneschijn en regen
brengen de mensen zegen.*

De magische eigenschappen van de zonneregen worden gewoonlijk als zeer positief omschreven. Knapp heeft het in haar dissertatie 'Het volkskundige in de Romaanse weerregels' over de *beijung und alt beliebten Sonnenregen*.¹ Een algemene Duitse spreuk is:

*Sonnenschein und Regen
bringt dem Menschen Segen.*²

In Mecklenburg wordt gezegd:

*Bi Sinnenrügen
Gifft uns' Herrgott sinen Sägen.*³

Een ander woord voor zonneregen is daar *Sinnenpruust* met de ermee verbonden weerregel:

*Sinnenpruust un Abenddak [I, 33b: evening haze]
Bringen den Buern Kuurn in 't Fack.*

¹ Knapp 1939, 72. Vgl. Barbara Mikkelson (Snopes.com): A far less prevalent belief (and yet the one I grew up with in the 1960s in Ottawa) was that being touched by rain that fell while the sun was out was very lucky. Specifically, such wettings were thought to bring unexpected windfalls, so sun showers experienced while one was out driving practically dictated the rolling down the window and sticking out of a hand so as to "get money in it." A print sighting of this theorem dates to 1918: "To be out in a sunshower is good luck, and whatever you venture in that hour will be successful." Note that it lacks mention of any direct tie to money and that it includes a timeframe (one hour) that what I grew up with did not. Rainwater itself is rumored (at least in the world of superstition) to have certain curative, protective, or luck-bringing powers. Many through the ages have sworn by its ability to heal sore eyes. Others assert money washed in it can never be stolen. A Welsh superstition holds that babies washed in it begin talking sooner than those laved otherwise. Rainwater that falls on Ascension Day (the 40th day after Easter) is particularly favored for these purposes, as it is believed to be especially potent. And she signs off with: Barbara "showers of good fortune" Mikkelson (8 March 2010).

² Horst und Annelies Beyer, *Sprichwörterlexikon*, München 1985, 543.

³ MecklWb VI, 1100: Ro. *Sinnenrügen* m. Sonnenregen; er wird allgemein als wachstumsfördernd angesehen. Vgl. E-U Deu 1: *Sonne und Regen / von Gottes wegen*.

Ook in Catalonië is regen en zon koren bij kuipen, regen en sneeuw koren overal.⁴
In Zwitserland heet het:

*Sunneⁿschīn und Rēgeⁿ
isch deⁿ Pūreⁿ g'lēgeⁿ*

en

*Rēgeⁿ und Sunneⁿschīn
gī^t eⁿ gueteⁿ Pūreⁿwīⁿ.*⁵

(geeft een goede boerenwijn). In Griekenland is de spreuk:

*Hēlios kai brokhē,
tou theou eukhē* (Zon en regen, Gods zegen).⁶

In het verre Columbia luidt het spreukje:

*Lloviendo y haciendo sol,
son las gracias del Señor.*⁷

De Zweden kennen het rijmpje:

*Solen skiner och det regnar,
Gud bevare våra drängar.*

(De zon schijnt en het regent, God behoede onze jongeren.)⁸ In Wallonië zegt men:

*Quand il pleut et le soleil luit
Le pasteur se réjouit;*

⁴ MecklWb VI, 1100: *Sinnenpruust* m. 2. übertr. Regenschauer bei Sonnenschein WAKViel; Wetterregel: SCHWGad. ME 4, 964. // Derk Budding 1836, 91f vermeldt de weerregel: *wanneer de zon schijnt en het regent, verblijden zich de boeren* als een verklaring voor 'kermis in de hel'. In Delft zou men zeggen: *als de zon schijnt en het regent, begeven zich de kermiskramers in de hal*. Hal en hel zouden dezelfde betekenis hebben. Ook in Catalonië: ParemioRom: *Algua i sol, frument a bruiol; Algua i neu, frument arreu* (Catalan) Agua y sol, trigo a cubo[s], agua y nieve, trigo por todas partes. Comments: Así, en el DCVB (s. v. algua), que localiza la variante algua (catalán normativo: agua) en Alguer; y remite el refrán a Guarnerio, "Il dialetto catalano d'Alghero", *Archivio Glottologico Italiano*, IX, p. 332. En Palomba (1996: 124): *Aigua i sol, froment a buiol, aigua i neu, froment arreu*. Nótense los dialectalismos froment y b(r)uiol, propios del catalán del Alguer [Alghero, en italiano], así como la afinidad con esta paremia sarda: *Abba et sole, trigu a muntone, subta sa cappa de nostru Signore*. L'Alguer [Alghero], Sassari, Sardinia, Italy. (Alcover & Moll, I, 504. Palomba, 124). *Abba et sole, trigu a muntone, subta sa cappa de nostru Signore* (Sard): Agua y sol, trigo a montón, bajo la capa de Nuestro Señor. Gloss: Acqua e sole grano in abbondanza, sotto la cappa di nostro Signore. (Loi, 2010 [1972]: 67) Acqua e sole, grano in quantità, sotto la protezione di Dio nostro Signore. (Spano 1997 [1871]: 41) Comments: Asignamos la geolocalización según la indicación de Spano de que abba es una forma logudoresa. Nótense la afinidad con esta paremia del Alguer [Alghero, en italiano], enclave catalanohablante de Cerdeña: *Aigua i sol, froment a buiol, aigua i neu, froment arreu*. Logudoro, Sardinia, Italy. (Spano, Giovanni, *Proverbi sardi trasportati in lingua italiana e confrontati con quelli degli antichi popoli*. A cura de Giulio Angioni, 1997 (= 1871), 41; Loi, Salvatore, *Proverbi sardi*, 2010 (1972), 369). Refraneiro galego 7843. *Chove e fai sol debaixo da capa de Dios*. (ms4: F.V.S.)

⁵ SchwId VIII, 813 (GL).

⁶ E-U Grie 1 (zeer verspreid), vgl. 2, combinatie met: 'zon en onweer: Gods vloek' en 3 met 'zon en regenboog, Gods genade' en 4 met 'zon en onweer, des duivels vloek (rijm als 2: *antara – katara*)'.

⁷ E-U Col 1

⁸ E-U Schw 1; vgl. 2-4 en FinSchw 1-5 zijn varianten met de rijm: regnar – drängar, dat 'knechten' betekent, zoals de vertaling van 3 (Nyboms knechten) en 4; 5 is een combinatie met als tweede deel de rijm *duggar – gubbar* (regent – grijsaards), die we ook zien in FinSchw 6-8. In 9 zien we de eerste rijm met invoeging van 'oude vrouwen', die we in 10 zien: *käringar*, wat ook rijmt op *regnar*, met als speciale toevoeging 'oude' of 'boze'; in 12 moet God al onze oude vrouwen bewaren en in deel twee alle oude mannen. Ook rijmt *tobaksänglar*, een naam gegeven aan meisjes, die in de tabaksfabriek van Borgström werkten (FinSchw 13), evenals *ängar* 'weiden'. Schw 4 heeft als tweede regel de rijm: *snöar – fästemöar* (het sneeuwt – bruiden). Ook in E-V FinSchw 1 zien we de rijm met *regnar*: *Gud basar sina drängar*: God tuchtigt zijn knechten. De *tobaksänglar* komen voor in nog twee spreuken: I-W FinSchw 2: *Borgström badar sina t.* en 3: *Hagström vattnar sina t.* (B. baadt, H. bevochtigt).

ook in Spanje verheugt de herder zich, hij heeft niets te vrezen en danst met zijn hond, terwijl in Frankrijk *le berger en dit mervail* (de herder er wonder van spreekt). Bij de Fin-Zweden jubelen de herderskinderen, terwijl de huiskinderen wenen; de herderskinderen maken lawaai, terwijl de Zigeunermeisjes hun kinderen baden.⁹ In Roemenië is het morgen een feestdag.¹⁰ Ook maakt of eet de herder in Spanje *migas* (ingebrokkeld eten) of zijn hond gaat er vandoor, kennelijk om naar de kaaskast te gaan en de wei op te likken, wanneer men de oogst van april en mei binnenhaalt, of om een schuilplaats tegen de regen te vinden, of om in de schaduw te gaan. Ook verschrikt de regen met zonneschijn de herder en zonneschijn met regen verschrikt het schaap. In Frankrijk informeert de hond naar zijn herder:

*Quand il pleust et le soleil luit,
le chien son pasteur l'enquit.*

En in Calabrië laat het olijven aan de baas.¹¹

⁹ K-T Fr 1 = Beirens n°853 naar G. Meurier; Wander III, 1598 bij n°126: *Quand il pleust et le soleil luit, le pasteur se rejouist* (naar Leroux I, 74?); K-T Sp 1: *alegre está el pastor*; K-T Sp 2: *no tiene miedo el pastor*; K-T Sp 3: *baila el perro y el pastor*; K-T Sp 4: *baila el perro del pastor*; K-T Fr 2 = Beirens in: Vk 30, 1925, 33 (Pr. e. R.); I-W FinSchw 1 (zie eerder bij Zigeuners baden); vgl. K-T FinSchw 1 (alleen: herderskinderen verheugen zich) en D-W FinSchw 2: De herderskinderen zijn blij. Ferro Ruibal 2007, 71: Galicisch: *Cando chove e fai sol alegre está o pastor*; Port. *Quando chove e faz sol, alegre está o pastor*, Spaans: *Cuando llueve y hace sol baila el perro y el pastor* ['dansen de hond en de herder']; Piemont: *A pioffe e a fa soua, l'alegria dal pastua*; Ital: *Piove e fa sole, l'alegria del pastore*. Gonzalo Correas in 1627 (Madrid 2000, 204): *Cuando llueve y hace sol, alegre está el pastor* ('porque habrá hierba, y porque esquilma por abril y mayo'). *Cuando llueve y hace sol, deja el perro a su pastor* ['verlaat de hond zijn herder'] *Por irse a la quesería a lamer los sueros, que es el tiempo de esquilmo, por abril y mayo; o por guardarse del agua, y por irse a la sombra* [om te gaan naar de kaasmakerij om de wei te likken, omdat het de tijd van uitputting van april en mei is; of om te schuilen voor de regen, en om te gaan in de schaduw]. *Lloviendo* [motregent] *y haciendo sol se le cuecen las migas* [de broodkruimels] *al pastor*; Castelaans: *Cuando llueve y hace sol, sonríe Nuestro Señor* ['glimlacht Onze Heer']. Catalaans: Victor Pàmies i Riudor: *Pluja n° 523: Quan plou i fa sol, ballen el gos i el pastor. // Aforismi.dossier.net: Quando luce e dà il sole, il pastor non fa parole* [= klaagt niet]. // *Quando chove e está sol, alegre está o pastor. Quando chove e faz sol, alegre está o pastor* (PROVERBIOS PORTUGUESES E BRASILEIROS). // *Quando chove e faz sol, alegre-se o gado* [vee] *e o pastor* (cosmokwy.wordpress.com). // 1130 Sprichwörter (www.operone.de): Fr.: *Quand il pleust et le soleil luit le pasteur se rejouist. // Francisco Javier Rúa Aller & María Jesús García Armesto, Refranero Meteorológico en León*, p. 209: *Cuando llueve y hace sol, baila el perro y el pastor* (León). (Muy difundido) (ParemioRom: Castilian: Martínez Kleiser, 60). // *environnement.ecole.free.fr: Quand il pleust et le soleil luit, le pasteur se resjouit. Quand il pleust et le soleil luit, le chien son pasteur languit/lenquit*. ParemioRom: *Cuando llueve y hace sol, son las bodas del pastor* (Castilian, Spanish). *Cuando llueve y hace sol, alegre está el pastor* (Castilian, Spanish): (Martínez Kleiser, 61). *Agua con sol, [/] no tiene miedo el pastor* (Castilian, Spanish): Localizado en Zaragoza. (Gomis i Mestre, 122). *Cuando llueve y hace sol, deja el perro a su pastor* (Castilian, Spanish) (Martínez Kleiser, 60). *Cando chove e fai sol, alegre está o pastor* (Galician): (Ferro Ruibal, 203). *Quando chove e faz sol, alegre está o pastor* (Portuguese): *Cuando llueve y hace sol, alegre está el pastor*. Comments: Así, en Carrusca (1975: 237). En Moreira (2003: 234): *Quando chove e está sol, alegre está o pastor*. (Carrusca, Maria de Sousa (coordinadora), "Vozes da sabedoria" [3 vols.], 1974-76, II, 237; Moreira, 234 n°59). Refraneiro galego 3695. *Cando chove e fai sol, alegre está o pastor*. (mc: C.A. A N. Terra) (pt) *Quando chove e está sol, alegre está o pastor*. (Chaves) (es) *Cuando llueve y hace sol, alegre está el pastor*. (Correas) / *Cuando llueve y hace sol, baila el perro y el pastor*. (R. Marín) / *Cuando llueve y hace sol, come migas el pastor*. (Id.) / *Cuando llueve y hace sol, son las bodas del pastor*. (Id.); 3698. *Cando chove e fai sol, ladra o can e canta o pastor*. (ms-LU: José Ballesteros Alonso)

¹⁰ Vaux Romanian: *plovă eu soare, mâine-i sârbătoare* 'rain and sun, tomorrow is a holiday' (Bucharest); Ferro Ruibal 2007, 69: *Plouă cu soare, mâine-i sârbătoare* 'Chove e dá o sol, nañá é dia santo'.

¹¹ K-Y Sp 1: *hage migas el pastor*; K-Y Sp 2: *come migas el pastor*; K-Ö Sp 1: *deja el perro a su pastor*; K-Ö Sp 2: *espanta al pastor, ~ la ovella* (uit Aragon); K-Ö Fr 1. // *Quand il pleust et le soleil luit, le pasteur se resjouit. Quand il pleust et le soleil luit, le chien son pasteur languit*. (*environnement.ecole.free.fr*) ParemioRom: *Cuando llueve y hace sol, come migas el pastor* [eet de herder kruimels] (Castilian, Spanish): (Martínez Kleiser, 61). *Quando chiovi allu sulu lejunu lassa l'alivu allu patruunu* (Calabrian). (*Cuando llueve con el sol leonino* [,] *deja las aceitunas al patrón*; *Quando piove col solleone, lascia le olive al padrone*.) (Spezzano, 16 n°19)

In Spanje zegt men dat het tijd is van zacht brood (*tiempo es de pan muelle*) of dat het weer is voor de kaas[bereiding] (*tiempo de requesón*), voor zure melk (*cuajada*), terwijl regen met maneschijn de tijd is voor olijven (*aceituna*).¹² In Toskanië kent men het spreukje:

*Acqua y sol,
la campagna va di vol,*

evenals: *Acqua e sole fa crescere il lavore*, doen de [oogst-]arbeid toenemen, wat in Bergamasco wordt uitgebreid tot:

*Acqua e sule fa lavure,
acqua e ventu fa frumentu*

(regen en wind vermeederen het graan).¹³ Op Sardinië wordt gezegd: *Abba et sole trigu* (of *grano*) *amuntone, subta sa cappa de nostru Signore*, als men de voortreffelijkheid van het zaad wil aanprijzen, omdat God de oogst met zijn mantel bedekte. Ook in Spanje neemt het werk toe (*Agua y soles hacen labores*) en zijn regen en zon de twee grote vrienden van de boer en volgt een voedend jaar (*año criador*), want God is de Voeder (*Dios es el Criador*) en een dubbelzin maakt van zon met regen een overvloedig jaar (*año de hartura*) en zon met sneeuw blije akkers (*campos alegres*).¹⁴ Bij de Fin-Zweden prijst God de aarde of maakt de aarde blij. In Spanje kent men het rijmpje:

*Cuando llueve y hace sol, alabanzas al Señor;
cuando llueve y hace frio, puñaladas al judío*

(lofprijzingen aan God; regen en vorst: dolksteken aan de Jood).¹⁵ Ook wordt er gezegd: *Cuando Dios quiere* (wanneer God het wil), *en sereno llueve* (regent het bij heldere hemel) of *sin estar nublado llueve* (regent het zonder wolken). En ook in Frankrijk: *Souleio e ploû, coumo Dièu vou* (zoals God wil), maar ook zegt men: *Il pleut et il fait soleil, grâce à la Vierge Marie!*¹⁶ De Catalanen zeggen: *Déu nos doni pluja i sol i guerra a Sebastopol*, maar ook: *Plou i fa sol a la porta de Sant Pol* en *Plou i neve, a la porta de Sant Pere, plou i fa sol, a la porta de Sant Pol*.¹⁷ In Griekenland wordt gezegd: *Ἥλιος και βροχη του θεού ευχή* 'Zon en regen, zegen van God'.¹⁸ In Letland heeft God medelijden met ieder ogenblik van ons of wordt gevraagd ieder ogenblik van ons te zegenen.¹⁹ Maar in de Pfalz is het

¹² N-Y Sp 1 (*pan muelle*); N-Y Sp 2-4a (kaas); 4b-5 (zure melk); N-Y Sp 6: (*luna*). ParemioRom: *Hace sol y llueve, tiempo es de pan muelle* Castilian (Spanish): Comments: Pan muelle o blando. (Martínez Kleiser, 61).

¹³ Om II It: Uit Bergamasco: *Acqua e sul, la campagna la vé de gul* (verklaart: de vegetatie wordt bloeiend).

¹⁴ Om II Sard met de Latijnse vertaling: *Aqua et sole fruges acervatim, sub Domini Nostri tegmine*; Om II Sp: *dos grandes amigos del Labrador*. Vgl. Luis Martínez Kleiser, *Refranero general Ideológico español*, Madrid 1978 (= 1953), 672: *Sol y lluvia, año de hartura. Sol y nieve, campos alegres.* // Catalaans: *Sol i pluja, bona anyada segura* (goed oogstjaar verzekerd) (Victor Pàmies i Riudor: *Pluja* n° 1150; vgl. *Pluja i lluna, olivera segura*). Eleanor S. O'Kane, *Refranes y Frases Proverbiales Españolas de la Edad Media*, Madrid 1959, 214: *Sol y luvie, años di farture* (Luria, *Pruverbus*, 25); ook: *El sol y la luvia es para todos* (naar Mt. 5:45: Uw vader, die in de hemelen zijt, ... laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen); ID., 147: *Luvie y sol, años di rigmisió*n (Luria, *Pruv.* 24). Gold 2001, 452: Judezmo: Alberto Romero reports these two sayings for Izmir: *sol i luvja, anjov d'artura* 'sun and rain – years of plenty' and *luvja i sol, anjov de rexmisió*n 'rain and sun – years of redemption' (in: *Aki Yerushalayim* 5, 1983/84, 28f). Bitola Judezmo has the identical sayings: Luria 1930:91 has *sol i luvje, anjov di fartura* and *luvje i sol anjov di rigmisió*n. ID., 455: Salonika, Greece: *luvja i sol, anjov de reymisió*n i ...' 'rain and sun, years of redemption and ...' [no longer recalls the last word (a noun)]. ParemioRom: *Sol y lluvia, año de hartura* (Castilian, Spanish) (Martínez Kleiser, 61).

¹⁵ E-U FinSchw 15; E-U FinSchw 16; E-U Sp 1.

¹⁶ E-Ö Sp 2 (1549, 1555, 1627), 3; E-Ö Fr 1; E-U Fr 1.

¹⁷ Victor Pàmies i Riudor: *Pluja* n° 198 (Oorlog in S., supra), 512 en 517; vgl. 511: *Plou i fa lluna, la Mare de Déu està en Catalunya*.

¹⁸ Ferro Ruibal 2007, 71: 'Sol e choiva, benedición de Deus'.

¹⁹ E-U Let 1; E-U Let 2.

*Majerege
bringt viel Sege*

en ook in Zwaben is het

*Wärme und Maienregen
Bringen uns Glück und Segen.*²⁰

Die zegen bestaat uit het bevorderen van de wasdom, zoals in Pfalz de klaver: *Sunneregen wachst de Klee*, op de Filippijnen de rijst, in Turkije graan en gras (men noemt de zonneregen ‘weideregen’ en schrijven een sterke vermeerdering van het aantal schapen eraan toe), in de buurt van Zagreb het gras.²¹ In Turkije wordt ook gezegd, dat bij regen met zonnenschijn in april de regendruppels tot parels worden, als ze in de open oesters vallen.²² In Italië wordt gezegd, dat dan de zwammen ontstaan. In Turkije groeien er veel paddestoelen en ook in Rusland kondigt het paddestoelen, d.w.z. een goede oogst, aan, spreekt men van *gribnoj dožd’* ‘paddestoelregen’, een teken van goede groei. In Litouwen kent men het gezegde: *Su saule lyja – grybai digs* ‘Met zon regen – de paddestoelen gedijen.’ Bij de Esten is de zonneregen een gunstige ‘paddestoelregen’ (*seenevihm*) en ook in Finland zegt men: ‘Het regent en de zon schijnt, de paddestoelen gedijen.’ In Galicië komt met zon en aprilwater de *pantorra*, een eetbare paddestoel, tevoorschijn.²³ In de

²⁰ PfälzWb IV, 1136; SwäbWb IV, 1406. De Mont, *Zomervlammen*, 1922, 137 zegt: *Als ’t zó regent, meië-regent, weet, dat God dan de aarde zegent* (WNT XII, 1380).

²¹ PfälzWb IV, 173: ZW-Stamb; Om II Phil; Om II Tür = V.a-j, w, ae: ‘pluie de prairies’, vgl. V.ad: ‘pluie de soleil’; Om II Jug = I-O Jug 8.

²² C-O Tür 1 = V.ah.

²³ Om III It (Beirens, in: *Vk* 30, 1925, 33); Om III Tür = V.t: champignons; Om III Rus; Om III Lit; Om III Est; Om III Fin. Vaux Russian 2: *gribnoj dozhd’* ‘mushroom rain’ (which is good to make mushrooms grow). Wikipedia Sunshower: In Russian, it is called грибной дождь (*gribnoj dozhd’*), “mushroom rain”, as such conditions are considered favorable to growing mushrooms. Ferro Ruibal 2007, 86: *Sol e auga de abril, pantorra e caracol hanche saír*. De *pantorra* is de *Morchela deliciosa*, die in het voorjaar groeit op vochtige grond. // 1. In my opinion *gribnoj dozhd’* (in the meaning of ‘sunshower’) is a rather new expression. I’ve certainly heard it. But it is usually used by rather young people living in towns. In villages *gribnoj dozhd’* is any warm rain (with or without sunlight) i.e. it is a hyperonym for sunshower. [Denis Akhapkine] 2. *gribnoj dozhd’* is in common use, at least in the Northern parts of Russia, but the meaning is different; it refers to a light rain or, rather, drizzling (which is believed to be good for mushrooms to grow, hence the use of the word *gribnoj*). [Vadim Kassevitch] 3. I don’t know the official etymology of *gribnoj dozhd’*, but folk belief is that it is called this way because it presents ideal conditions for mushroom growing — a combination of moisture and warmth. Since mushroom collecting is one of the favourite Russian pastimes, this is how Russians look at this weather phenomenon. [Natalia Kondrashova] 4. In Russian, *slepoj* ‘blind’ sometimes means ‘pale’, e.g. *slepaja pechat’*, literally ‘blind print’, which refers to being unable to read a text because it is illegible or pale. [Denis Akhapkine] 5. I think the explanation [for some people using ‘mushroom rain’ and some using ‘pale rain’] is to be found “in the world” rather than in the language. The thing is that precisely two things are needed for mushrooms to grow well, i.e. moisture (= rain) AND sufficiently high temperature (= sun). This seems to provoke a rapprochement between *slepoj dozhd’* and *gribnoj dozhd’*. Yet, to the best of my knowledge, no standard dictionary gives identical glosses to the two collocations, nor does my personal experience agree with equating them. (Vadim Kassevitch) // Lada (= Anna, Russia: Российская Федерация, 2007-01-04): In Russian it is called грибной дождик (mushroom rain). Simply because mushrooms appear after such weather. // Gathering mushrooms in autumn. In Russia this is one of the favorite activities of many people especially older ones. We believe that there are some days when mushrooms in forests grow more rapidly than usual. These are the days when the sun is shining and it’s raining simultaneously. We have a specific word for such a rain: ‘Mushroom raining’. (milan2003_07; 17 Sep 2011) In Russian, it is called грибной дождь (*gribnoj dozhd’*), ‘mushroom rain’, as such conditions are considered favorable to growing mushrooms. It is also often referred to as слепой дождь (*slepoj dozhd’*), which literally translates as ‘blind rain’. (Bennevis; 17 Sep 2011) Ukraine (nothingincommon, 2014): Сліпий дощ - Blind rain. Sometimes it would be also called ‘hen’s rain’. // Oksana (10.05.2006): Bei uns heißt so ein Regen (Regen bei scheinender Sonne) *Pilzregen*, der Begriff ist in Russland weit bekannt. Er heißt im Volk eben Pilzregen, denn nach diesem Regen wachsen Pilzen sehr schnell und in großer Menge im Wald. // Lithuanian (pukotoshana murkals, 2014): *grybų lietus* (mushroom rain) or not so common *karalių lietus* (kings rain, royal

VS is het een teken van goed geluk. In Noorwegen, Finland en Zweden wordt het voor het beste weer ter wereld gehouden en in Zweden spreekt men van echt kiemweer, een ‘zaadwasweer’, de Fin-Zweden noemen het een *gullregn* en als er een zomer zonder *solregn* is, ziet de oogst er slecht uit.²⁴ In Finland laat de zonregen grote [graan]korrels groeien en belooft het volk brood; het brengt goederen in de korenhouders; het wordt een gerstrijk jaar. Het is een ‘goudregen’. ‘De Heer strooit hooi, Hij strooit gras,’ wat ook gezegd wordt als het in het voorjaar regent. Ook het woud groeit dan. In Hongarije zijn de ‘tranen van de oude Heks’ waardevol voor de groei van de tarwe en in Mecklenburg wordt gezegd: *nah Sünnrägen waßt 't guut nah, Minschen un Kuurn*.²⁵ Dus niet alleen de klaver en het koren maar ook de mensen groeien ervan. Aan dit laatste zijn veel liedjes gewijd. In Zuid Hessen lopen *die Knirpse* blootsvoets in het veld en zingen:

*Sonnenregen, mach mich groß,
ich bin e klâne Knīwes!*

Een *Knibes* is een in de groei achtergebleven volwassene of kind, of kind in het algemeen; hetzelfde geldt voor *Knirps*.²⁶ In het Rijnland gaan de kinderen de zonneregen in en zingen:

*Sonnerenche, Klapperstänche,
fall uf mich, da wachs ich.*²⁷

Dit liedje varieert vooral in het woord ‘klappersteentje’, hagelsteentje, zoals *Knippelstän*, in Pfalz *Glockenstää(n)*, *Ziegelsteen*, *Tropfeltränche*, *Gottes Segen*. Het rijmen van de eerste regel kan worden doorgezet in de tweede regel. In Pfalz luidt een van de rijmpjes:

*Sunnereen, Ziegelsteen,
loß mich wachse, ich bin noch kleen.*²⁸

De rijm met ‘klein’ geeft echter in het Rijnland aanleiding tot een hele andere gedachte:

*Sonnenrēn, mach mich klän,
mach mich klän wie e Hinkelsbän* (een kippepoot),

en korter in de Pfalz:

*Sunnerää(n),
mach mich klää(n).*²⁹

Toch lijkt me dit een afwijking, want in Zuid-Hessen zegt men: *Wammer sich en de Sonnenregen stelled, do wechsd mer* en een vrijwel identiek versje uit Rijnland zegt:

*Sonnenrēn, mach mich groß,
ben so klän wie e Hinkelsfuss!*³⁰

En in Thüringen:

Sonnenräänche, mach mich groß,

rain). // Gold 1984, 36/2001, 453: *gribnoj dozhd*, ‘mushroom rain’ (a good time to pick mushrooms). Ook: *evreiskij dozhd* ‘Jewish rain’ (it is sometimes mistranslated as ‘Hebrew rain’).

²⁴ Om II USA; Om II Nor: *fināste ver på jor'ä*; Om II Schw: *bāste vär på jol; rektit grovär; växevär*; Om II FinSchw: *Om ej sommaren solregn ger, skörden dålig att*; Om II Fin: ‘nu is de allerbeste dag’, ‘een zomer zoals hij moet zijn’, ‘en verder is het weer ook mooi’.

²⁵ Om II Fin; Om II Ung = H-X Ung 1; MecklWb VI, 1100, vgl. Om II Deu: *Na sünnenregen* (auch: *mairegen*) *wasst man god na*. De spreuk *Regen und Sonnenschein am Jakobstag* (25. Juli), *gute Ernte kommen mag* heeft geen verband met de zonneregen.

²⁶ SHessWb V, 1087; III, 1491: Da-Ernsth. KrämBa 72; in Hessen-Nassau kent men alleen de eerste regel: *Sonnräänche, mach mich groß* [Klschmkd] (Hes-NasWb III, 625). In Mecklenburg wordt hetzelfde gevraagd aan het lieveheersbeestje: *Sünnpierdken, mak mi grot, Ick biin 'n lütten Stumpe* (MecklWb VI, 1099).

²⁷ RheinWb VIII, 220: Kreuzn.

²⁸ RheinWb VIII, 220: Ottw-Wiebelsk; PfälzWb VI, 173: KU-Bedb, mancherorts, auch Gal; Gal-Brunndorf; Gal-Dornf; Don-Schowe Torscha.

²⁹ RheinWb VIII, 220: Saarbr-Scheidterberg; PfälzWb VI, 173: KB-Kriegsf.

³⁰ SHessWb V, 1087: Az-Sief, Er-Hainst; RheinWb VIII, 220: OHw. Saarl.

*bin noch so klein wie n Kartoffelkloß.*³¹

In Sleeswijk-Holstein wordt gezegd, als een formule:

*Sünnregen, Sünnregen,
wenn du groot warrn wullt,
mußt de Mütze afnehmen*

of

*Sünnregen, Hoot afnehmen,
morn ward schön Wedder geben.*

Men gelooft, dat men dan groeit of dat de haren groeien, maar ook: *van Sünnregen gifft dat kruus Haar.*³² In Mecklenburg lopen de kinderen met ontbloot hoofd naar buiten: *bi Sünnenrügen möt 'n den Hot (de Mütz) afnehmen; nah Sünnenrügen wassen dei Hoor gaut.* In Turkije lopen de kinderen om veel haar te krijgen blootshoofds door de regen. En ook in Finland wordt gezegd, dat je met ontbloot hoofd naar buiten moet gaan, opdat de haren groeien.³³ In Thüringen wordt gezegd:

*Sonnenreen,
Mitze abnehm!*

Ook wordt hier gezegd, dat kinderen onder één jaar zomersproeten krijgen, als ze van de zonneregen nat worden, en in Baden laat men kinderen onder één jaar niet in de regen komen, omdat ze anders sproeten krijgen op de plekken, waarop de regen valt.³⁴ In Mecklenburg betekent *Sünnenplacken* 1. zomersproeten, 2. overdr. *Regenschauer bei Sonnenschein*. Ook in Zwaben wordt gezegd, dat als de regen op je neus of gezicht valt je *Rossmucken* krijgt.³⁵ In de Elzas wordt gezegd: *s rë⁸n^elt Summerflëckeⁿ*, wanneer de zon in de regendruppels schijnt.³⁶ In de Pfalz lopen de kinderen in de zonneregen en zingen:

*Sunnereen,
do wachst mer scheen,*

maar daar kent men ook het liedje:

*Sommerreen,
do wachst mer scheen,*

³¹ ThürWb V, 1294: °Salz SLe.

³² Sl-HoWb V, 964 (Pbg, Hohn, Prb) = Om IV Deu (deel b). // *Sonnenregen, Hutabnehmen, Morgen wird schön Wetter werden* (Walter Rein, *Liederbuch für Niedersachsen*, 2. teil, 1936 G A647a).

³³ MecklWb VI, 1100, vgl. Om IV Deu (a): De kinderen moeten hem *sik up den Kopp plükern laten, denn wasst sai gaud*; en: *Jung, sett de Mütz af, wasst de Hor goud*, vooral zonneregen in mei; Om IV Tür; Om IV Fin.

³⁴ ThürWb V, 1294; BadWb IV, 233, ook in Thüringen, zie ThürWb V, 1285. Gezegd wordt: *Sommersprossen, rote Haare, das is keene gute Ware, evenals rute Haare un Sommersprossen sinn n Teifel seine Bundsgenossen*. Ook wie bij regen met zonneschijn geboren wordt, krijgt sproeten, die schilderachtige namen hebben: *Dreckspritzer, Fliegendreck, -scheiße(n), Flohstick, Holderfleck, -sprossen, Kuckucksspreckeln, -sprossen, Kuhdreck, -patsch, -pratsch, Kuhdrecksflecken, -spritzer, Mostrichfleck, Muckenschijfle, Picke, Regenpüntel, Röseln, Rostfleck, Röteln, Saubutzen, Schwindefleck, Senfflecken, Sommerflatschen, -fleck, -füchse, -nägelchen, -pickel, -pratscher, -röseln, -scheckcken, -speckele, -spreckeln, -sprießeln, -sprenkeln, -sprickeln, -sprießeln, -sprießen, -sprinzeln, -sprosseln, -sprötteln, -türchen, -vogel, Sonnenblattern, -fleck, -sprossen, -türchen, Speckwurf, Sperk, Spreckeln, Sprinkel, Sprickel, Sprinzel, Sprösseln, Sproß* (ID, 286 met kaart). Het 'deurtje' wordt uitgelegd als eerste boden van het warme jaargetijde (ID., 1289). Mannhardt 1858, 31 nt. 6: Wenn es auf ein Kind regnet, ehe es ein Jahr alt wird, bekommt es Rossmucken (Panzer, *Beitrag* I, 260, 70; vgl. Meier, *Schwäb. Sagen*, 509, 404). In Oost-Pruisen mag men het eerste levensjaar niet met een kind in de regen gaan (een reden wordt niet gegeven) (PreusWb IV, 779). In Thüringen worden zomersproeten ook wel *Regenpüntel* genoemd (ThürWb V, 93: nur °Grz TWo).

³⁵ MecklWb VI, 1100 (WaKViel); ZwabWb IV, 1600 (zie verderop, verbonden met 'meeldauw').

³⁶ WbElsäs II, 242 (wenn die Sonne in die Regentropfen hinein scheint; uit Schleit.).

en aan de zomerregen worden in de liedjes dezelfde eigenschap van het laten groeien toegeschreven:

*Sommerreen, Glockesteen,
fall uf mich, do wachs ich,*

waarbij de kinderen met ontbloot hoofd in de regen gaan staan.³⁷ Ook in Zuid Hessen kent men dit geloof: valt in de zomer regen, lopen de kinderen blootsvoets op het veld en zingen:

*Summe(r)reje, mach mich grüß,
ich sann su klā(n) wäi e Hinkelsbä(n),*

of *ich bin en klāne Knīwes!* Ook de meiregen wordt deze groeieigenschap toegedicht: *E Mairē(n) eß wächs sig;*

*Mairäje
kimmd den Bauer geläje*

(meiregen komt de boer gelegen);

*Mäirē(n),
Gottessē(n);
Mairäje,
iß dem Bauer Seje*

en *e gürer Mäiräje iß Gold wert.* Naar het volksgeloof groeien de kinderen een flink stuk als ze met ontbloot hoofd in de meiregen lopen. *Mäiräje, macht groß!* In de regen staand vragen de kinderen:

*Mäireje, mach mich groß,
ich bin en klāner Stumpe bloß,*

of *ich seun en klāne Stoppes bloß, of och bin en klāne Storze.* Ook kent men er het liedje:

*Maierege mach mich grüß,
ich san su klā(n) wie e Hinkelbā(n).*³⁸

Ook in Rijnland kent men de wasdombevorderende eigenschap van de meiregen en ook daar lopen de kinderen met ontbloot hoofd in de meiregen en zingen:

*Mairegen, mak min grot,
ek sin so klen wie ne Bockseknop (Hahnen-, Hennen-, Hasenpuæt)!*

Andere varianten op dit laatste woord zijn: *Haselnuæt, Füngerhot, Hinkelsbän.* Ook kent men er het rijmpje:

*Mairegen, fall (tripps, dröppts) op meich,
dan wossen eich!*

Ook kent men daar het rijmpje: *Mairenche, Klapperstänche,* met de nodige varianten van het tweede woord: *Kiselstänche, Knasperstänche, Troppentrehnche, Tröppseträhnnchen, Trippsenträhnnchen, Treppserenche, Drippelrenche, Tröppelren, Drüppelren, Tribbelerähnn, Drüppedrähnn, Trippetreän, Tupperän, Zibbelsren, Gottessen (-zegen).* Een voorbeeld is:

*Mairenche, Treppserenche,
semmer klāne Stompe,
gehn mer onner di Lompe!*³⁹

Ook in Zwaben kent men de vruchtbare eigenschap van de meiregen:

³⁷ PfälzWb VI, 173; 6, 159.

³⁸ SHessWb V, 1077: Of-Dietz; V, 501f: Bingen, Be-Lind, GG-Leeh, Be-Lamp, 495: Be-Fehlh; Of-KSteinb. In PfälzWb V, 457: *Regen, mach mich groß (naß), ich bin e klāner Stumbe.* WbElsäs II, 241: Valt meiregen op het hoofd van kinderen, dan groeien ze sneller, vanwaar ze zich graag laten beregenen, zingend: *Maieⁿrējeⁿ, mach mi^{ch} gross, i^{ch} bin e kleiner Strumpeⁿ, G^ehör under d Lumpeⁿ. Bliw i^{ch} als e Stumpeⁿ ste^hn, Will i^{ch} liewer ins Himmele ge^hn!*

³⁹ RheinWb V, 770.

*Maie(n)rege(n) in der Fruh
Gibt Korn und Wei(n) g(e)nu(g).*

Ook kent men het gezegde:

*Märzstaub und Maie(n)rege(n)
Kann man auf der Goldwag' wägen,*

wat in het 18^e-eeuwse Engeland bekend was als:

*A peck of Marchdust, and a shower in May,
makes the corn green and the fields gay.*⁴⁰

In Nederland wordt gezegd:

*Stof in Maart,
Is goud waard.*

En er wordt gezegd:

*Een drooge Maart
is goud waard;
Een natte Mei
geeft boter in de wei.*⁴¹

In Duitsland wordt ook gezegd:

*Märzenstaub, Aprilenregen,
Kommt den Bauer sehr gelegen,*

wat sterk lijkt op het uit de Oudheid overgeleverde

*hiberno pulvere verno lute
grandia farra, camille, metes,*

in het Nederlands vertaald:

*'Winterstof en voorjaarsregen,
Brengt, Camille, jou oogstzegen.'*⁴²

⁴⁰ ZwabWb IV, 1406: HLBAbst, SA Fulg. *The Oxford Dictionary of English Proverbs*, 3^e ed. 1970, 511 s.v. March (1721 en 1732). Ook: *Marchdust is worth a king's ransom* (1530), *worth raunsomes of gold* (1557). Ook op Malta wordt regen zeer gewaardeerd, maar dan maartregen: *xita hrug Marzu u dhul April, karru deheb, iehor harir* 'Rain at the end of March and the beginning of April, is (like) a chariot full of gold and another of silk', var. *Ix-xita fi hrug Marzu, dhul April, ahjar minn mitt karlu deheb fin* 'Rain at the end of March and the beginning of April, is better than a honderd gold coins.' Aquilina 1972, 565f n°350, die een aantal Italiaanse, Spaanse en Portugese varianten opgeeft. Volgens A. Cremona, *o.c.*, 15f gaan al deze spreuken terug op een bijbelse legende op Malta bekend als *Is-Sultan Salamun u Fuh* (Koning Salamon en zijn broer), zie Magri, *X'Ighid il-Malti*, 60, en op Sicilië als *Salamuni e Marcorfu* (Pitrè, *Fiabe e Leggende*, n°21). In both Sicilian and Maltese legends the sharp cleverness and identity of Solomon's brother is tested and brought to light through the King's proposed riddle and prize offered for any one who might guess the value of two carts or waggons drawn by oxen, which in the Maltese version were supposed to contain a load of gold and silk, and in the Sicilian legend Solomon himself with his mistress. The lively explanation or witty estimate given bij Marcorfu of the King's device has traditionally been responsible for the *great value which a fall of rain in the end of March or at the beginning of April* has on agriculture for the Spring harvest. Such a proverbial answer to Solomon's riddle is still recorded and preserved in the various maxims which before the Christian era might have been primitively derived from some Phoenician sources.

⁴¹ Schrijnen, *Volkskunde* II, 329. Harrebomée 1980, I, 84^a, ook: I, 18: *Een drooge Maart en natte April / Is den boeren naar hun wil; Maart droog en April nat / Geeft veel koren in het vat; ook: Een vlo in Maart / Is een daalder waard; Een inhoudende Maart / Is geld waard.* ID., III, 109: *De Mei* (of: *Lente*) *koel en nat, Koren in het vat; Als de Mei is koel en wak, Brengt ze koren in den zak* (met varianten). Echter ID., I, 18: *Die zich zelve wel bemint, Wachte zich voor Maartsche zon en Aprilschen wind.* WbElsäs II, 241: *Awriille-Räge, Gottes Säge; Der Prillenregen ist jn (den Bauern) gelegen.* Engels: *March winds and April showers Bring forth May flowers; March winds and May sun Make clothes white and maids dun; In beginning or in end March its gifts will send* (MGR 313 n°722, 723, 725); *April weather, Rain and sunshine, both together* (MGR 315 n°731).

Tegen een kind, dat niet goed groeit, wordt in Zwaben gezegd: *Ueber di(ch) därf au(ch) wohl no(ch) e(m) Maie(n)rege(n)le(in) komme(n)*.⁴³ In Baden wordt gezegd: *Mairäje machs scheen* en

*Mairääge uff d'Saade,
räägert Dukaate*.⁴⁴

Ook in het Rijnland kent men dit gezegde:

*Mairegen op de Soot,
dann rent et Dukaten*

en eveneens kent men:

*Een guje Mairegen
es dem Bur sinne Segen*.⁴⁵

En in Pfalz:

*Majereje uf die Saate,
do rechnet es Dukate*

en

*Maiefrescht,
nixnutze Gäscht,
Majerege,
der bringt Sege*.

Ook wordt er gezegd: *Vum Maireen werd de Kukruz (maïs) scheen*.⁴⁶ In Zwitserland zegt men: *wenn man vom Mairegen nass wird, so wächst man noch* en in kinderrijm:

*Mairegen, Mairegen,
bist ein rechter Gottessegen,
tränkest Blümlein, Blatt und Moos,
machst mich kleines Männlein gross,*

evenals:

*Mairegen, mach-mi^{ch} gröss,
i^{ch} bin eⁿ chlīne^r Lumpeⁿ*

of

*Mairegen, mach-mi^{ch} gröss,
i^{ch} g'höreⁿ under d' Lumpeⁿ;
und blīben-i^{ch} als eⁿ Stumpeⁿ stāⁿ,
so wott-i^{ch} lieber iⁿ d's Himmeli gāⁿ*.⁴⁷

De meiregen wordt ook zeer geschat door alchemisten. Mannhardt citeert naar Gräter uit een oud Calendarium: 'Im Majo sollen die Alchemisten Regenwasser in große steinere Krüge sammeln, dass sie das ganze Jahr durch wann sie es bedürfen, sich behelfen können. Denn es ist gezehlt unter die besten Wasser, die man in der Arzeney gebrauchen kann.'⁴⁸

⁴² Knapp 1939, 6 naar Macrobius, *Saturnal*. // In Provence: *Mars aurous / Abriéu pluious / Fan ana lou bouié jouious* (Mars venteux, avril pluvieux, font aller le bouvier heureux: Maart winderig, april regenachtig, gaan de ossendrijver blij maken). // Mrs. Robinson, Aug. 02, 2011: My granddad used to say: *Sunshine rain - snow in April!* Vgl. Har: *Hij ziet er uit als de zon, die op den eersten April door de regen heenschijnt*. (I, xliiii)

⁴³ ZwabWb IV, 1406.

⁴⁴ BadWb IV, 239.

⁴⁵ RheinWb V, 771: Schleid-Blument, Neuw-Bonef; Klev. Vgl. : 't regent vijf frankstukken! (= Als er na lange droogte regen valt) (Lokers).

⁴⁶ PfälzWb IV, 1136: Ps-Geisbg, RO-Als, GH-Zeisk; ZW-Hornb; Zeitw-Gal 1959; Don-St.Andreas.

⁴⁷ SchwId VI, 726f: B; vgl. Maieen-Tauw.

⁴⁸ Mannhardt 1858, 30 naar Gräter, *Idunna und Hermode*, 1812 n°29.

English summary

The magical qualities of the sun-rain are usually very positively depicted. Knapp in her dissertation on the folkloristic elements in the Romance weather maxims speaks of the sun-rain loved by young and old. A common German maxim says: 'Sunshine and rain bring the people blessing.' In Mecklenburg they say: 'With sun-rain our Lord God gives us his blessing.' Another word for sun-rain there is *Sünnenpruust* (sun-snort) with the maxim: 'Sun-snort and evening haze bring the farmers corn in the barrel.' Also in Catalan rain and sun means corn in tubs, rain and snow is corn everywhere.

In Switzerland they say: 'Sunshine and rain is very convenient for the farmers', and: 'Rain and sunshine give good farmers' wine.' In Greece they have the maxim: 'Sun and rain, God's blessing.' And in South-American Columbia they have the Spanish maxim: 'When it rains and the sun is shining, these are the blessings of the Lord.' The Swedes have the little rhyme: 'When the sun shines and it rains, God take care of our youth.' In Wallonia they say: 'When it rains and the sun shines, the shepherd rejoices.' Also in Spain the shepherd rejoices, he has nothing to fear and dances with his dog, while in France the shepherd speaks wonders of it. With the Fin-Swedes the shepherds' children shout for joy, while the house-children cry; the shepherds' children make noise, while the Gypsy girls bath their children. In Rumania there will be a feast-day tomorrow. In Spain the shepherd also makes or eats 'migas' (some kind of porridge) or his dog runs off, presumably to go to the cheese-cupboard and lick away the whey, while the folks are busy collecting the harvest of April and Mai, or to find a shelter for the rain, or to go lie in the shade. Also the rain with sunshine frightens the shepherd, and sunshine with rain frightens the sheep. In France, when it rains and the sun shines, the dog inquires his shepherd. And in Calabria it brings olives to the boss.

In Spain they say it is the time of soft bread or time for the making of cheese, or buttermilk, while rain with moonshine is the time for olives. In Tuscany they have the maxim: 'Water and sun, the countryside flourishes,' as well as 'water and sun increases the labour [of the harvest],' which has been extended to two lines in Bergamasco: 'Water and sun increase labour, water and wind increase the corn.' On Sardine they say: 'Rain and sun increase the grain, under the cape of our Lord,' when they want to praise the excellency of the seed, because God has covered the harvest with his cape. Also in Spain the labour increases and rain and sun are the two great friends of the farmer, and a feeding year follows, because God is the great Feeder, and a two-liner makes of sun with rain an affluent year and sun with snow happy fields. With the Fin-Swedes God praises the earth or makes the earth happy. In Spain they have the little rhyme: 'When it rains and the sun shines, praises to the Lord; when it rains and there is frost, dagger-stabs to the Jew.' They also say: 'When God wants it will rain with a clear sky,' or 'without clouds'. And also in France: 'Sunshine and rain, as God wants,' but they also say: 'It rains and the sun shines, thanks to the Virgin Mary.' The Catalans say, 'God gives us rain and sun and war in Sebastopol,' but also: 'Rain and the sun shines at the gate of Saint Paul' and 'Rain and snow, at the gate of Saint Peter, rain and the sun shines, at the gate of Saint Paul.'

In Greece they say: 'Sun and rain, blessing of God.' In Latvia God has pity with every moment of us or is asked to bless every moment of us. But in the Pfalz they say: 'Mai-rain brings much blessing;' and also in Swabia they say: 'Warmth and Mai-rain bring us fortune and blessing.' This blessing consists in the advancement of the growth, as in Pfalz the clover: 'Sun-rain makes the clover grow,' on the Philippines the rice, in Turkey the grain and grass (they call the sun-rain 'meadows-rain' and attribute to it a great increase in the number of sheep), around Zagreb the grass. In Turkey they also say that with rain and sunshine in April the raindrops become pearls

when they fall in the open oysters. In Italy it is said that then fungi spring up. In Turkey many mushrooms grow and also in Russia it announces mushrooms, meaning a good harvest. They speak of 'mushroom rain', a sign of good growth. In Lithuania they have the saying: 'With sun rain – the mushrooms thrive.' With the Estonians the sun-rain is a propitious 'mushroom rain', and also in Finland they say: 'It rains and the sun shines, the mushrooms thrive.' In US it is a sign of good luck. In Norway, Sweden and Finland it is considered the best weather on earth, and in Sweden they speak of real germinating weather, a 'seed-growing weather', the Fin-Swedes call it a 'gold-rain' and when there is a summer without sun-rain, the harvest prospect is bad. In Finland the sun-rain causes the growth of big grains and promises bread to the people; it brings stuff in the grain containers; it will become a barley-rich year. It is a 'gold-rain'. 'The Lord strews hay, He strews grass,' which is also said when it rains in spring. Also the wood grows then. In Hungary the 'tears of the old Witch' are valuable for the growth of the wheat, and in Mecklenburg they say: 'After sun-rain there is good growth, people and corn.' So not only the clover and the corn but also people grow by it. To this last idea many songs are devoted (in Germany). In South Hessen the little children run barefoot in the field and sing: 'Sun-rain, make me big; I am a little kid!' In the Rhineland the children go out into the sun-rain and sing: 'Little sun-rain, little rattle-stone, fall on me, then I will grow.' This little song varies mainly in the word 'rattle-stone' (hailstone). The rhyming of the first line can be transferred to the second line. In Pfalz one of the rhymes goes: 'Sun-rain, tile-stone, let me grow, I am still small.' The rhyme with 'klein' (small) has led in the Rhineland to a totally different thought: 'Sun-rain, make me small, make me small as a chicken-leg.' Or shorter in the Pfalz: 'Sun-rain, make me small.' But this seems to me a deviation, because in South Hessen they say: 'When you go standing in the sun-rain, then you will grow,' and an almost identical rhyme from the Rhineland says: 'Sun-rain, make me big, [I] am still as small as a potato-knot.' In Schleswig-Holstein they say, as a formula: 'Sun-rain, sun-rain, when you want become big, you must take off your cap', or: 'Sun-rain, take of your hat, tomorrow there will be fair weather.'

People believe that they will grow or that the hairs grow, but also that 'from sun-rain you'll get crisped hair.' In Mecklenburg the children go bareheaded outside: 'with sun-rain you have to take of the hat (cap); after sun-rain your hair grows well.' In Turkey the children walk in order to get much hair bareheaded in the rain. And also in Finland they say that you have to go outside bareheaded so that the hairs will grow. In Thuringia they say: 'Sun-rain, take off [your] cap!' They also say here that children under one year will get freckles, when they get wet in the sun-rain, and in Baden they don't let children under one year come in contact with the rain, for otherwise they will get freckles on the spots where the rain falls. In Mecklenburg the word for freckles also means a shower while the sun shines. Also in Swabia they say that when the rain falls on your nose or face you will get freckles. In the Alsace they say: 'It rains freckles', when the sun shines in the raindrops. In Pfalz the children walk in the sun-rain and sing: 'Sun-rain, then one grows beautiful,' but they know the same song of the 'summer-rain', and to the summer-rain the same growing qualities are attributed: 'Summer-rain, clock-stone, fall on me, then I will grow.' And the children stand with bare head in the rain. Also in South Hessen this belief is known: when it rains in the summer, the children walk barefoot in the field and sing: 'Summer-rain, make me big, I'm as small as a chicken-leg,' or 'I am a small kid!' Also the Mai-rain is endowed with this growing quality: 'A Mai-rain is favourable (= makes grow)', 'Mai-rain is convenient for the farmer', 'Mai-rain, God's blessing; Mai-rain is the farmer's blessing' and 'a good Mai-rain is worth gold.' According to folk-belief the children grow a big piece when they walk with bared head in the Mai-rain. 'Mai-rain, makes big!' Standing in the rain the children

ask: 'Mai-rain, make me big, I am but a small stub.' They also know the song: 'Mai-rain, make me big, I am as small as a chicken-leg.'

Also in the Rhineland the growth promoting quality of the Mai-rain is well-known and there also the children walk with bared head in the Mai-rain and sing: 'Mai-rain, make me big, I am as small as a trouser-button (cock's, chicken's, hare's leg)!' Other variants of the last word are: hazelnut, thimble, chicken's leg. Also they know the rhyme: 'Mai-rain, fall (drip, drop) on me, then I will grow!' Also they know the rhyme 'Mai-rain, rattle-stone', with a lot of variants of the second word: little pebble, little teardrop (drop-tear), etc. An example is: 'Mai-rain, drip-rain, I am but a small stump...'

Also in Swabia the fertile quality of the Mai-rain is known: 'Mai-rain in the morning gives plenty corn and wine.' Also they know the weather-rule: 'March-dust and Mai-rain can be weighted on gold-scales,' which was known in 18th-century England as: 'A peck of Marchdust, and a shower in May, makes the corn green and the fields gay.' In the Netherlands they say: 'Dust in March, is worth gold.' But also: 'A dry March is worth gold; a wet Mai gives butter in the meadow.' In Germany they also say: 'March-dust, April-rain, is very convenient for the farmer,' which resembles maxim from the Latin antiquity, which translates to: 'Winter-dust and spring-rain, bring you, Camille, harvest-blessing.'

To a child that doesn't grow well they say in Swabia: 'Over you there might very well come a Mai-rain'. In Baden they say: 'Mai-rain makes beautiful' and 'Mai-rain on the seed, it rains ducats.' This is also known in the Rhineland, where they also know: 'A good Mai-rain is the farmer's blessing.' In the Pfalz they say: 'Mai-rain on the seed, then it rains ducats', and 'Mai-frost, worthless guest; Mai-rain, this brings blessing.' They also say: 'From Mai-rain the maize becomes beautiful.' In (the German speaking part of) Switzerland they say: 'when you get wet by Mai-rain, then you will grow,' and in nursery rhyme: 'Mai-rain, Mai-rain, you are a real God's blessing, waters little flower, leave and moss, make me little fellow big;' as well as: 'Mai-rain make me big, I am a tiny tot,' etc.

The Mai-rain was much valued by the alchemists. Mannhardt quotes from an old Calendarium: 'In Mai the alchemists must collect rainwater in big stone jars, so that when they need it they have enough for the whole year. Because it is reckoned under the best water that can be used in medicine.'